

Avdelningen för juridik
Magnus Ljung

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Remiss av bokstavsutredningen Tredjelandslieferantörers tillträde till upphandlingsförfaranden (Ds 2025:29)

Sammanfattning

SKR delar i huvudsak utredningens bedömningar när det gäller leverantörer från tredjeland. SKR delar inte utredningens bedömningar när det gäller varor, tjänster, byggtreprenader respektive underleverantörer från tredjeland. SKR delar inte heller utredningens bedömning när det gäller lagen om valfrihetssystem (LOV).

10.2 Underleverantörer, byggtreprenader, varor och tjänster från tredjeland

SKR anser att den bästa bedömningen är att den slutsats som utredningen drar av *Kolin* och *Qingdao* beträffande leverantörer också gäller för underleverantörer, byggtreprenader, varor och tjänster från tredjeland. Detta skulle betyda att sådana inte har några rättigheter enligt upphandlingsdirektiven och att det därför är upphandlande myndigheter som avgör om, och i så fall i vilken utsträckning (upp till och med fulla rättigheter), sådana ska accepteras i en upphandling.

För det första talar ordalydelsen i artiklarna 25 (LOU) och 43 (LUF) i direktiven tydligt för det. När EU-domstolen nu i *Kolin* och *Qingdao* har klarlagt vad som gäller beträffande leverantörer i de bestämmelserna är det enligt SKR:s bedömning märkligt att inte som utgångspunkt dra slutsatsen att detsamma gäller för varor, tjänster och byggtreprenader som regleras på samma sätt som leverantörer i dessa bestämmelser.

För det andra blir effekterna av *Kolin* och *Qingdao* med utredningens slutsatser enligt SKR:s uppfattning i princip obefintliga. Det enda en tredjelandslieferantör kommer att behöva göra för att delta i en upphandling är att bilda ett bolag inom unionen och sedan anlita underleverantörer från tredjeland. EU-domstolen brukar lägga vikt vid sådana överväganden och att främja en ändamålsenlig tolkning av

bestämmelser (i tillägg till ordalydelsen). Se för det nyss sagda t.ex. det, i en helt annan upphandlingsrättslig fråga, nyligen avgjorda målet C-692/23 *AVR-Afvalverwerking BV* punkt 56.

För det tredje anser SKR att IPI-förordningen och kommissionens IPI-åtgärd mot Kina talar i samma riktning. Notera att IPI-förordningen lägger restriktioner för leverantörer på användandet av underleverantörer från tredjeland, liksom på leverantörens tillhandahållande av varor och tjänster från sådana länder. SKR kan inte se annat än att detta är krav som upphandlande myndigheter kan ställa i en upphandling utanför IPI-förordningens tillämpningsområde. Underleverantörer (ekonomiska aktörer) från tredjeland har inga rättigheter enligt direktiven och det kan inte vara en rättighet för en leverantör att använda sig av sådana. IPI-förordningen har också regler som syftar till att förhindra kringgång av förordningens bestämmelser om leverantörens ursprung – se punkten 1 sista stycket i Kommissionens meddelande 2023/C 64/04. Också detta talar enligt SKR för att slutsatserna i *Kolin och Qingdao* inte ska begränsas till enbart leverantörer.

För det fjärde, slutligen, menar SKR att någon försiktighetsprincip (högst upp på sidan 116) inte talar för någon tolkning i den ena eller andra riktningen. Om utredningens slutsatser inte är EU-rättsligt riktiga och förslaget genomförs så kommer svensk lagstiftning fortfarande att göra intrång på unionens exklusiva handelspolitiska kompetens. SKR kan inte se att detta på något sätt vore ”bättre” än risken att felaktigt undandra enskildas rättigheter från direktivens tillämpningsområden.

10.3 Lagen om valfrihetssystem och behovet av följdändringar i andra lagar

SKR delar inte utredningens bedömning utan anser att lagen om valfrihetssystem bör ändras på ett sätt motsvarande upphandlingslagarna. SKR anser inte att skälet att EU-domstolens uttalanden i *Kolin* och *Qingdao* avser upphandling samt möjligheten att anta rättsakter och ingå internationella avtal som reglerar upphandlingsförfaranden utan att nämna auktorisationssystem är starkt. Att EU-domstolen inte nämner auktorisationssystem är enligt SKR inte konstigt eftersom målen inte handlade om sådana. SKR menar att man istället bör fråga sig varför inte detsamma skulle gälla för auktorisationssystem som för upphandling? SKR kan inte se några sådana skäl.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande